

onderzoek ook bepaling van ten zoudende meenen dat de herder en u o.i. moeten l anderen zin Dienaar des leeraar. Met ouden ook dan gemeente één en naar het vel eens doen t van herder moest hij bij it tot Woord-

hoop, dat de erughuiveren, g in elk geval moeten door-kerken eerst t van die be-moge komen eld worde, en aleer er ge-erkregen. Als geen genoeg-egelijk wacht- is een ge-chriftuurlijke . FRANCKE.

INSLEVEN

uis

kte hem een

id zij een ge-zoo Gij een-let, en mijner t, maar geeft oo zal ik dat s en daar zal

oovige vrouw,

gespeend had, n hoopgries-

sadaad dezer , als iets, dat eestelijke, ge-

erstgeborene, oo heel graag zorgen te wij-'s avonds te e kleeden, om i en met haar voorspoedige met hem zijn droefheid te

er, als zij haar al kan 't zelfs en! Hoe erg

en we dan al, den, optreden. alles en nog vragen, die ik len, bij welke rijgen ze ant-ugel kunnen: n en het zich dan reeds al 15- en 16-jari-derzoek, inge-r van het „Dr or geslachts-onderzocht uit ceerd in 1949, r zijn, ook in ar, reeds moe-wangenschap! de door hem e en niet be-belljgende pro-sen religie te or belljgenden, de cijfers wel ts enkele per-

nen, hoe erger lgen, die eruit eden, om ons gens en meis-deren bewaak-jes van dezen

vindt een moeder het, als haar dertienjarige jongen het huis uitgaat, omdat hij ergens anders in den kost moet, voor het volgen van voortgezet onderwijs, en hoe verlangend ziet zij er naar uit, hem gedurende de vacaties weer een paar weken of langer thuis te hebben. Met wat voor zorgen laat ze haar volwassen zoon naar zijn garnizoensplaats vertrekken, of naar het buitenland. Het kan vaak niet anders; de nood is haar opgelegd — maar anders?

Wat deze moeders doormaken, heeft ook moeder Hanna doorgemaakt. Alleen niemand legde het haar dwingend op. Zij had het aan zich zelf. En toch — ze heeft, toen haar jongsten nog zeer jong was (zegt onze Statenvertaling) vrijwillig afstand van hem gedaan: vrijwillig en voor altijd. Hij zou des Heeren zijn, niet van haar! Toegewijd aan Zijn dienst, zijn leven lang! Zoo had zij het beloofd, wel wetende wat zij deed; in volen ernst!

En daarom deed zij het — al zal het haar gesmart hebben, dat zij, aan den avond van den dag, waarop zij hem den Heere had overgegeven, en hem bij Eli achterliet, zonder haar jongen naar huis terugkeerde.

Te meer, omdat ze wist hoe goddeloos het in Silo toeging; hoe Eli's zonen, zelf priesters, met het heilige den spot drevén en Israël deden zondigen; en dat het gevaar groot was, dat ook haar zoon door het voorbeeld van deze ontrouwe dienaren zou worden verleid, de heiligheden des Heeren te verachten gelijk zij zelven.

Maar toch heeft ze, gebonden door haar gelofte, niet gearzeld, wetende, dat de Heere machtig was hem daar te bewaren, zoo goed Hij zich machtig getoond had een gealoten moederschoot te geven.

Ja, het was haar een vreugde hem te mogen wijden aan den dienst des Heeren in Zijn heiligdom; het was haar hoogste eere, dat de Heere haar had willen verkiezen, opdat uit haar een knecht des Heeren zou worden geboren, nog meer knecht, dan zij zelve was een dienstmaagd des Heeren — zooals zij zich gaarne noemde.

Daarmee in overeenstemming was dan ook, dat zij — geheel anders dan de aartsvader Jacob, die voor zijn meestgeliefden zoon Jozef een veelvervigen rok maakte — zij hem het liefst gekleed zag in den lijfrok, de uniform van allen, die dienden voor het aangezicht des Heeren.

Elke moeder stelt er haar eere in, dat haar kind keurig gekleed wordt; daar heeft ze haar laatste geld voor over; het is haar trots, als het zelfs anderen opvalt, hoe haar kind zoo knap voor den dag komt. Maar Hanna is er tevreden mee, dat deze haar jongen niet anders draagt dan het nederige kleed der dienstbaarheid.

Hoe heeft in later dagen de trotsche Michal, Sauls dochter, er zich aan geërgerd, toen haar man, de koning, op den dag der blijde inkomst van de ark, zijn koninklijk kleed aflegde en zich omgordde met den linnen lijfrok, alsof hij geen regeerend vorst ware, zich gelijkstellende met de geringsten des volks!

Niet alzo Hanna. God heeft haar geleerd, hoe des Heeren welbehagen is over de armen, en de nederigen; daarom roemt ze in haar zwakheid en begeert ze voor haar zoon niets anders, en niets meer, dan dat hij moge zijn een nederige dienaar in het huis haars Gods; daarom voor hem geen mooier kleed dan de linnen lijfrok der priesterschap.

En het is haar een weelde zelf voor hem dit kleed der nederigheid te weven. Het staat er zoo eenvoudig. „En zijn moeder maakte hem een kleinen rok, en bracht hem dien van jaar tot jaar, als zij opkwam met haar man om het jaarlijksch offer te offeren”.

Evenals wij onze moeders dagelijks bezig zien, zoo vaak zij er den tijd voor kunnen vinden, met breien en naaien, om voor hun kinderen wat nieuws te maken, vooral voor haar jonge kinderen — zoo, heel gewoon, roerden zich ook de handen van deze godzalige, dankbare moeder: eerst om het vlas te spinnen; en dan te weven, en eindelijk om van 't zoo gewonnen linnen den rok te maken; dankbaar daarvoor dat ze het mocht doen voor haar eigen kind; meer nog, dat zij daarin mocht bezig zijn, om een dienstknecht des Heeren te mogen toerusten tot zijn dagelijksch dienstwerk en zoo te mogen zijn, zij zelf, een dienstmaagd des Heeren; en Samuël zich mocht weten de zoon van de dienstmaagd des Heeren, gelijk David bidden kon: „Verlos den zoon uwer dienstmaagd”, en de auteur van Ps. 116 kon getuigen: „Och Heere, zekerlijk ik ben Uw knecht, een zoon Uwer dienstmaagd!”

Maar meer dan Hanna, de dienstmaagd des Heeren, de moeder van Samuël, is Maria, de dienstmaagd des Heeren, en tegelijk de moeder des Heeren;

en zalig alle moeders, die in het baren en opvoeden harer kinderen niet anders willen zijn dan dienstmaagden des Heeren en voor haar kinderen als schoonste kleed begeeren den christelijken ootmoed, den lijfrok der dienstbaarheid in het huis des Heeren, hetwelk is Zijn gemeente.

HUISMAN.

AAN EEN JONGEREN TIJDGENOOT, No. 42

Kerf in de schuit of baken in zee?

Amice,

In onze familie houden we allemaal sedert 1854 van Kampen. In de laatste jaren is het er niet minder op geworden. De Kampenaren zullen, denk ik, dat wel gezellig vinden, want wij hebben een groote familie.

Nu is Kampen van ouds bekend als een wijze stad. Ze heeft wel den naam de stad der dwaasheden te zijn, maar dat ligt niet aan de Stad, doch aan de ommelanden. De meeste niet-Kampenaren hebben van Kampen alleen maar onthouden, dat er „Kamper uien” zijn gepleegd; ze verstaan dan onder die „uien” allerlei dwaasheden, uitgehaald door magistraat en bevolking. De laatste Kamper ui zien enkelen daarin, dat er in dat „gat” twee theologische hogescholen zijn, ééne, die ultimo gebonden is aan 1618/9, en een andere die ultimo gebonden is aan 1944. De Kampenaren dragen deze verdenking van dwaasheden te hebben uitgehaald met voorbeeldige wijsheid: ze weten immers, dat wie de dwaasheden van een ander dóórheeft, de wijste is. En zoo staat het met de Kamper Uien. Wijlen de heer J. H. Kok, die voor Kampen zich zeer verdienstelijk gemaakt heeft, heeft dat eens overduidelijk aangetoond in een brochure onder den titel: „De „Kamper-Uien”..... Import” (1936). Het troostelijkste kapittelje uit dit geschrift van 84 blz. is het hoofdstuk: Hoe is Kampen gekomen aan de „Kamper Uien”? Daarin bewijst, zoo geloof ik het te mogen zeggen, de heer Kok, dat al die „dwaaze stukjes” uitgehaald zijn, niet in Kampen, maar in een denkbeeldige stad, genaamd Laleburg. Geen Kampenaren, maar Lalen hebben die dwaasheden uitgehaald. Het was dan ook een Lalebuch (een Narrenboek), waarin een duitach anonymus, in 1597, vertelde van de lalle der Lalen. In 1614 verscheen een herdruk. Daarin maakte de schrijver het verhaal al weer een beetje mooier. Laleburg (Lalenburg) werd toen gezegd te liggen in Mismopotamia, achter Utopia. En de auteur verklaarde te wonen in Ypsilburg.

Van die verhaaltjes nu heeft een Kamper ingezetene, later drukker van zijn eigen werk (net als de Heer Kok), een uittreksel, verholandscht, uitgegeven. De man heet J. J. Fels; duitseher van afkomst. Hij kende het Lalebuch dus. De geestigheid straalt uit zijn leuken kop: het portret gaf de heer Kok erbij. Hij noemde zijn stukjes

Kamper Stukjes, net zooals je spreekt van den Enkhulzer Almanak.

En dan moet je weten, dat de uitgaaf van 1597 nog niet eens de eerste was; de heer Kok vermeldt als oudste bekende uitgaaf een boekje Seltzamer Geschichte der Lallen zu Lallburg, Laleburg 1497. Het was toen de tijd van de Erasmus (de Erasmus-typen bestaan er ook, of liever de afdrucken van het Erasmus-type). Erasmus schreef: Lof der Zotheid. Noemt men hem daarom den grootsten zót? „Leverancier van Rotterdamse Uien”, staat dat soms op zijn standbeeld in Rotterdam? Is het Erasmusgymnasium een Uengym? Niemand die het zou beweren. Maar dan moet ook de Kamper Fels niet beloond worden met de fabelachtige, en toch maar fabuleuse schande van de Kamper uien. Die Kamper man had de duitse lalen (lallen) door. Hij wist, dat lallen een eigenaardige manier van spreken was; dat lallein (spreken) een grieksch woord was, met een zeer eigenaardige historie (denk aan het in den bijbel bekende verschijnsel van glossolalie, spreken-in-tongen, waar een mensch-met-zijn-verstand-niet-bij-kan); dat lallatie, fransch lallation, beteekent: het lallen, de verkeerde verdubbeling van de letter l (dat heet: lambdacisme) of ook door de verandering van de l in een r: bijvoorbeeld: een raadseel-opgaaf besluiten met: „la, la, wat is dat?” of: „de Lalen zijn maar raren” weergeven als: „de Raren zijn maar raren” en zoo meer. Fels wist, dat lalletiek de spraakleer was. Kortom: hij wist veel meer dan de halve wijzen; hij had de dwaasheden van de anderen door, en was dan nog zoo vriendelijk de Lalenburgers-dwaasheden te transplanteren naar Kampen, zooals vlaamsche schrijvers bijbelsche verhalen verplaatsen naar Vlaanderen (Maria loopt dan langs de Nethe), of zooals Joseph Wittig, toch ook geen kwajongen, want de roomsche kerk kreeg met hem moeite, het kindeke Jezus brengt in een kamertje in het Silezische dorpje Schlegel, want: „éik dorp ligt tusschen hemel en hel” (I, 28): Bethlehem ligt in de buurt van Schlegel en Ebersdorf, en de Annaberg in die buurt is zoo oud als het Oude Testament: het kindeke Jezus in Silezië, en nog wel elders ook.

Met het kindeke Jezus nu zou ik liever niet zoo lallen; maar met het lallen wel. Die Fels-uit-Kampen heeft Lalenburg (dat later in Schildburg veranderd werd) laten herleven in zijn uitgaaf „Kamper Stukjes”; en hij bleek zijn tijd te kennen, want in 1811 was het oudé Narrenboek weer herdrukt door F. H. v. d. Hagen, die van Lalenburg Schildburg maakte: hij was waarschijnlijk bang, dat men in zijn tijd niet meer wist wat lallen was. Of, hij vond, dat lallen met Schild te maken had. Dat kan ook.

Toen Fels dus die oecumenische dwaasheden in Kampen transplanteerde, was hij wijs: hij wou maar zeggen: ieder in Vlaanderen, in Silezië, in Ebersdorf, in Amsterdam, en waar ook ter wereld, ieder zegge: de dwaashed kon bij mijn volksken geboren zijn: ik kon wel een Schildburger, een Lalenburger wezen: de zotheid is toch een algemeen verschijnsel en gelukkig wie met den paradoxalen lóf-der-zotheid inkeert tot zichzelf. Wat een Kamper wijsheid! Fels heeft — de heer Kok vertelt het — „den Schout van Schildburg” veranderd in den „Praeses van Kampen”. Als ze overal zoo wijs geweest waren, dan zou de stedemaagd van Kampen niet de Assepoester van haar trotsche dwaze zusters worden zijn, maar zou Kampen hebben gegolden als plaats-der-wijsheid, die de dwaashed tenminste lóerde kennen en er grootmoedig aandeel in nam. Maar de toeristen, die Kampen „doen” hebben het nóg niet door.

Jij, hoop ik wel: Adolphus Venator althans schaart zich graag onder de burgers van Schildburg, zijn dwaashed bekenkende.

Maar laat ons niet langer lallen over Kampen, doch uit één van deze Lof-der-Zotheid-verhalen wijsheid puren. Ik koos ditmaal voor jouw en mijn gebruik een aardig verhaaltje. Het staat op bl. 74. De Schildburgers — lees ik daar — duchtten eens oorlogsgevaar: de kans was groot, dat hun mooie raadhuisdijk door den vijand zou worden geroofd. Om er wapentuig van te maken. Ze zouden de klok dus maar in volle zee laten sinken: na den oorlog konden ze haar er weer uit ophalen. Maar

een politieagent loopt te surveilleeren. Ten eerste moet dit „waken” niet opvallend zijn. Ten tweede moet het niet enkel negatief zijn: verbieden als dit gebeurt; oppassen dat ze dat niet doen. Neen, het „waken” moet ook positief zijn; het moet een leiden zijn; een geven van dit; een inleiden in dat. Het is niet waar, dat de jeugd geen leiding wenscht of leiding altijd onaangenaam vindt. Zeker, verschillende jongeren pijpen er met den mond fel tegen op om „geleid” te worden; maar, heimelijk, al willen ze het langen tijd niet toegeven, vinden heel velen het toch wél fijn, om steun en bijstand van een oudere, die hen begrijpt, te ontvangen.

En vooral later leeren ze er vaak o zoo dankbaar voor zijn. Ook al ging de leider dwars tegen hun ideeën in!

Maar, zooals ik reeds aanduidde, de leiding, die gegeven wordt, moet niet opdringerig zijn. De jeugd moet die leiding niet voelen als een knellend keurslijf. De leiding moet voor den jeugdige een steun zijn; een steun, die juist datgene geeft, dat het opgroeiende kind op een bepaald moment noodig heeft.

Heel veel moelijkheden, den omgang van jongens en meisjes betreffende, vallen weg, wanneer de opvoeding in het gezin goed geweest is en nog is.

Van een degelijke opvoeding thuis ondervindt de jeugdvereniging niet dan goede gevolgen; van een verwaarloosde, ontrouwe opvoeding niet anders dan narigheid.

De jeugdvereniging kan nu eenmaal niet werken zonder den invloed van het gezin van oogenblik tot oogenblik te ondervinden.

Niet genoeg kan gewezen worden op het groote belang van een opvoeding in reinheid thuis; en in eerlijkheid. Het schaamtegevoel, dat toch gegrond is in de Heilige Schrift, moet bij de kinderen, zoo vroeg zulks mogelijk is, tot ontwikkeling gebracht worden. En een afachu moet ze bijgebracht worden, en een vlieden, van alle on-reinheid, als zijnde ingaande tegen wat de Heere duidelijk van ons eischt. Natuurlijk wil ik niet gezegd hebben, dat het huwelijksleven, wanneer dat geleid wordt naar den elsch des Heeren, ook maar iets met onreinheid te maken heeft. Een fout, die maar al te veel gemaakt wordt. Zeer tot schade van de opgroeiende jeugd, die den indruk wel haast móet krijgen, dat het, op z'n minst genomen, toch minder net is, wanneer daar door vader en moeder met de kinderen over gesproken wordt. Al wat dit huwelijksleven betreft, moet juist, stukje voor beetje, naar dat de kinderen ouder worden en zelf het huwelijk dichter en dichter naderen, in het gezin, eerlijk en open met hen besproken worden.

Die reinheid moeten de kinderen vooral, van hun prieste jeugd aan, dagelijks zien in de heele levensopenbaring van hun ouders; in de wijze, waarop ze met elkaar spreken en handelen en waarop ze leiding geven in het gezin. Dan zullen zulke ouders niet eens zoo opzettelijk, als een politieagent, achter hun grooter wordende kinderen behoeven aan te zitten. En alle dingen zullen dan niet eens, heelemaal tot in de finesses, besproken behoeven te worden. Om maar één ding te noemen: om een ongewenschte zwangerschap van een der dochters te voorkomen, zál niet eens tot in de finesses van de gevaren van den omgang met jongens getreden behoeven te worden. Kinderen voelen ook nog wel iets zelf aan!

P. JASPERSE.